

Редьква А. М.,
аспірант

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ДОСЛІДЖЕННЯ СИМВОЛІЧНИХ ЗНАЧЕНЬ
ПОЧАТКОВИХ ФОНЕМНИХ СПОЛУЧЕНЬ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню символічних значень фонемних сполучень слів (фонестем) німецької мови, зв'язку між звучанням і значенням початкових фонемних сполучень в німецькій мові. Свідомість мовців відображає об'єктивно існуючі закономірності в звуковій системі мови. Практика наукового пошуку свідчить, що фонестемами здатні бути тим компонентом лексичної одиниці, який, володіючи певним експресивним зарядом, формує відповідну стилістичну маркованість тексту. Нагромадження у тексті лексики з мажорною (позитивною) або мінорною (негативною) фонестемною лексикою сприяє продукуванню у слухача певної світоглядної ідеї. Для нашого дослідження фоносемантичних особливостей публіцистичних текстів німецької мови було проведено дослідження суб'єктивного фоносемантизму початкових фонемних сполучень, в якому використано методику оцінювання одного звучання за кількома змістами. За мету нашого психолінгвістичного експерименту ставилось доведення існування символічного зв'язку фонестем з певними значеннями. Оцінювання проводилось за трьома шкалами: «сили» («слабкий-сильний»), «активності» («повільний-швидкий») та «оцінки» («присмний-неприсмний») за п'ятибальним виміром семантичного диференціалу. 29 фонестем німецької мови було обрано матеріалом для нашого експериментального дослідження. Інформантами для експерименту виступили 25 студентів-германістів із Австрії та 25 студентів-германістів із Німеччини. Отримані результати було проаналізовано та порівняно між собою. Результати експерименту підтверджують існування закономірностей у зв'язку «звукосполучення-зміст», що викликають у досліджуваних певні асоціативно-символічні сприйняття за шкалами «сили», «активності», «оцінки». Отримані дані ще раз підкреслюють багатогранне явище фоносемантизму та будуть використані у наших подальших дослідженнях.

Ключові слова: фоносемантика, фоносемантизм, фонестема, фонестемна лексика, емоційно-конотативне сприйняття.

Постановка наукової проблеми та її значення. Майже всі галузі науки так чи інакше досліджують звуки. Але найактивніше такими дослідженнями займається фоносемантика. У 20 ст. фоносемантика була визнана галуззю лінгвістики, а її ідеї дали поштовх для безлічі різних досліджень та експериментів у молодих галузях мовознавства. Предметом вивчення фоносемантики є звукозображальна система мови, у якій аналізуються зв'язки між звуком і значенням лексичної одиниці, а найголовнішим завданням є встановлення асоціативно-символічних значень звуків конкретної мови. Також сюди належить вивчення відповідності між звуковою і змістовою сторонами тексту [1, с. 38]. Проте дотепер наука не завжди серйозно сприймає тему фоносемантизму. Тому досі немає чіткої термі-

нології, а на багато питань та проблем поки що не отримано відповіді. Саме тому ми вважаємо актуальним дослідження фоносемантизму, оскільки ця сфера є мало дослідженою.

Аналіз досліджень цієї проблеми. На даний момент проведено сотні експериментальних досліджень з фоносемантики. Здійснені психометричні вимірювання символічної значимості звуків багатьох мов. Це вагомий доказ того, що звуки конкретної мови несуть певну смислову інформативність. Проблема «звук-зміст» та асоціативно-символічне значення початкових фонемних сполучень – фонестем, привертала увагу багатьох вітчизняних (С. В. Воронін, А. А. Калита, В. І. Кушнерик, В. В. Левицький, О. Б. Михальов та ін.) та зарубіжних (Л. Блумфілд, З. Ертель, Х. Марчанд, В. Мюс, С. Ульман, Б. Уорф, Е. Фенц, Дж. Фьорс, З. Харріс, Ф. Хаусхолдер, Е. Юнгер, та ін.) дослідників [2, с. 67]. Характерною рисою вивчення символічної значимості звуків мови є те, що все більша кількість досліджень проводиться з метою виявити суто психологічні кореляції між звучанням і значенням.

Мета і завдання статті. Мета нашого дослідження полягає у доведенні існування символічного зв'язку фонестем з певними значеннями. Головним завданням є проведення психолінгвістичного експерименту та аналіз отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Як відомо, вчення про взаємозв'язок між звуком та його значенням, символіку звуків мови та методи їх дослідження є надзвичайно складним, іноді суперечливим, проте твердим, тому що знаходить психолінгвістичне, статистичне обґрунтування.

У нашому дослідженні суб'єктивного фоносемантизму початкових фонемних сполучень (фонестем) використано методику оцінювання одного звучання за кількома змістами. Оцінювання проводилось за трьома шкалами: «сили» («слабкий-сильний»), «активності» («повільний-швидкий») та «оцінки» (присмний-неприсмний) за п'ятибальним виміром «семантичного диференціалу» [3, с. 34]. 29 фонестем німецької мови було обрано матеріалом для нашого експериментального дослідження.

Експериментальне дослідження було проведено із представниками Австрії та Німеччини, отримані результати проаналізовано та порівняно між собою. Інформантами від Австрії виступили 25 студентів-германістів з грацького університету імені Карла і Франца. Інформантами від Німеччини також виступили 25 студентів-германістів з аугсбургського університету.

Досліджувані забезпечувались анкетами та інструкціями. Інформантам надавалась година часу, протягом якої вони повинні були самостійно оцінити кожен фонестему за трьома шкалами з їх п'ятьма градаціями: «щось дуже слабке, слабке, нейтральне, сильне, дуже сильне; щось дуже повільне,

повільне, нейтральне, швидке, дуже швидке; щось дуже неприємне, неприємне, нейтральне, приємне, дуже приємне». Досліджувані повинні були керуватись першим, швидким, спонтанним асоціативним враженням-сприйняттям і нотувати його за 5-тибальною шкалою. Одержані дані експерименту підсумовувались і для кожного семантичного розряду встановлювалась середньоарифметична величина. Було проаналізовано 4.350 відповідей-реакцій інформантів.

Результати проведеного експерименту підтверджують асоціативно-символічні значення фонемних сполучень, тобто вони свідчать про зв'язок «форми та змісту», «звука та значення». Дані експерименту, проведеного зі представниками Австрії, подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Середньоарифметичні оцінки досліджуваних фонемних сполучень (Австрія)

Фонемі	Шкала сили «слабкий – сильний»	Шкала активності «повільний – швидкий»	Шкала оцінки «неприємний – приємний»
bl-	2,3	2,5	3,5
br-	2,3	2,4	2,6
dr-	3,7	3,7	2,4
fl-	2,3	2,5	3,7
fr-	3,6	3,8	2,4
gl-	2,4	2,2	3,6
gr-	3,6	3,5	1,8
gn-	2,2	2,1	2,3
kl-	3,2	3,5	3,1
kr-	4,4	3,9	2,0
kn-	3,5	3,8	2,4
kv-	2,8	3,2	2,3
pfl-	2,4	2,1	2,7
pfr-	3,4	2,9	2,0
pl-	2,4	2,4	3,7
pr-	3,6	3,5	2,8
fl-	2,2	1,9	3,8
fm-	3,6	2,3	3,8
fn-	2,4	2,5	2,4
fr-	3,8	3,4	2,4
fv-	2,3	2,4	3,5
sk-	3,6	3,9	2,4
fp-	3,6	3,5	2,5
fpl-	2,4	3,4	2,1
fpr-	3,6	3,8	2,2
ft-	3,6	3,6	2,5
ft-	3,4	3,6	2,4
tr-	3,5	3,8	2,8
tsv-	3,2	3,4	2,8

Фонемні сполучення, які оцінюються за шкалою від 1 до 2,50 асоціюються зі значенням чогось «слабкого», «повільного», «неприємного». Якщо середньоарифметичні дані більші за 3,50, то дані фонемі характеризуються поняттям чогось «сильного», «швидкого», «приємного». Щодо інтервалу оцінювання від 2,50 до 3,50, то фонемі з даними підрахунками мають «нейтральне» значення [4, с. 54–61].

За експериментальними обрахунками ми отримали наступні результати від австрійських інформантів: за шкалою

«сили» символічну значимість чогось «слабкого» мають фонемі [fl-], [gn-], [bl-], [fl-], [fv-], [br-], [pl-], [pfl-], [gl-], [fn-], [fpl-], а найвищий ступінь «слабкості» носить звукосполучення fl- (2,2). «Нейтральне» значення мають такі фонемні сполучення: [kv-], [tsv-], [kl-], [pfr-], [ftr-], [kn-], [tr-]. Асоціативне сприйняття чогось «сильного» зафіксовано для фонем [gr-], [sk-], [fr-], [fm-], [pr-], [fp-], [ft-], [fpr-], [dr-], [fr-], [kr-]. Фонемі [kr-] (4,4) має найвищий ступінь семантичного компонента «сильний».

За шкалою «активності» асоціативне значення чогось «повільного» мають такі звукосполучення: [fl-], [pfl-], [gn-], [fm-], [gl-], [pl-], [br-], [fv-]. Найбільш яскраво виражають це поняття фонемі [br-] (2,45) та [fv-] (2,4). «Нейтральне» значення мають фонемі [fl-], [fn-], [bl-], [pfr-], [kv-], [fpl-], [tsv-], [fr-]. З поняттям чогось «швидкого» асоціюються дані фонемні сполучення [gr-], [pr-], [kl-], [fp-], [ftr-], [ft-], [dr-], [fr-], [kn-], [fpr-], [tr-], [sk-], [kr-]. Найвищий ступінь семантичного компонента «швидкий» має фонемі [kr-] (3,9).

Стосовно визначення поняття «неприємний-приємний», то воно теж має відповідну символічну значимість серед фонемних сполучень. Для австрійських інформантів значення «неприємний» мають фонемі [gr-], [kr-], [pfr-], [fpl-], [fpr-], [kv-], [gn-], [ftr-], [dr-], [fr-], [kn-], [fn-], [fr-], [sk-]. Найвищу символіку «неприємного» виражає фонемі [gr-] (1,8). «Нейтральним» поняттям характеризується ряд таких звукосполучень: [fp-], [ft-], [br-], [pfl-], [pr-], [tsv-], [tr-], [kl-]. Семантичний компонент «приємний» виражений у фонемі [fv-], [bl-], [gl-], [pl-], [fl-], [fm-], [fl-], а найбільше у фонемі [fl-] (3,8). Дані експерименту зображені в наступній таблиці 2.

Таблиця 2

Символічні значення фонем (Австрія)

Шкали	Градації	Сполучення фонем (розташовані в порядку зростання значення середнього арифметичного)
Шкала сили	«слабкий»	fl-, gn-, bl-, fl-, fv-, br-, pl-, pfl-, gl-, fn-, fpl-
	«нейтральний»	kv-, tsv-, kl-, pfr-, ftr-, kn-, tr-
	«сильний»	gr-, sk-, fr-, fm-, pr-, fp-, ft-, fpr-, dr-, fr-, kr-
Шкала активності	«повільний»	fl-, pfl-, gn-, fm-, gl-, pl-, br-, fv-
	«нейтральний»	fl-, fn-, bl-, pfr-, kv-, fpl-, tsv-, fr-
	«швидкий»	gr-, pr-, kl-, fp-, ftr-, ft-, dr-, fr-, kn-, fpr-, tr-, sk-, kr-
Шкала оцінки	«неприємний»	gr-, kr-, pfr-, fpl-, fpr-, kv-, gn-, ftr-, dr-, fr-, kn-, fn-, fr-, sk-
	«нейтральний»	fp-, ft-, br-, pfl-, pr-, tsv-, tr-, kl-
	«приємний»	fv-, bl-, gl-, pl-, fl-, fm-, fl-

Тепер розглянемо дані експерименту, проведеного із представниками Німеччини. Отримані результати подано у таблиці 3.

В даному випадку фонемні сполучення оцінюються за тими ж шкалами: від 1 до 2,50 – «слабкий», «повільний», «неприємний»; від 2,50 до 3,50 – «нейтральний»; від 3,50 – «сильний», «швидкий», «приємний».

За експериментальними обрахунками отримано наступні результати від німецьких інформантів: за шкалою «сили» символічну значимість чогось «слабкого» мають фонемі [kn-], [pl-], [kl-], [fl-], [bl-], [fn-], [fv-], [fm-], [fl-], [fp-], [pfl-], [gn-], а найвищий ступінь «слабкості» носить звукосполучення [kn-] (1,2). «Нейтральне» значення мають такі фонемні сполучення: [kv-], [fpl-], [gl-], [pr-], [fr-], [sk-], [tsv-], [tr-], [fpr-]. Асоціативне

сприйняття чогось «сильного» зафіксовано для фонемем [ft-], [fr-], [ftr-], [pfr-], [kr-], [br-], [gr-], [dr-]. Фонестема [dr-] (4,6) має найвищий ступінь семантичного компонента «сильний».

Таблиця 3

Середньоарифметичні оцінки досліджуваних фонемних сполучень (Німеччина)

Фонестема	Шкала сили «слабкий – сильний»	Шкала активності «повільний – швидкий»	Шкала оцінки «неприємний – приємний»
bl-	1,8	2,8	4
br-	4,4	4,2	3
dr-	4,6	3,2	1,6
fl-	1,8	3,2	4,2
fr-	3,6	4	2,8
gl-	2,8	2	3,2
gr-	4,4	3	2
gn-	2,4	2,4	3,4
kl-	1,6	3,2	4,6
kr-	4,2	3,8	1,8
kn-	1,2	3,8	3,4
kv-	2,6	3	3
pfl-	2,2	2	1,8
pfr-	4,2	1,4	1,4
pl-	1,4	4,2	3,8
pr-	2,8	4,4	3,6
fl-	2,2	2,8	2,8
fm-	2	2,6	3,2
fn-	1,8	3,6	2,6
fr-	2,8	3,8	3,2
fv-	1,8	3	2,8
sk-	3	4,6	2,8
sp-	2,2	4	3
spl-	2,6	1,6	1,8
spr-	3,4	1,8	2,6
ft-	3,6	4,6	3,8
ftr-	4	2,4	2,8
tr-	3,2	3,6	2,8
tsv-	3	4	3,6

За шкалою «активності» асоціативне значення чогось «повільного» мають такі звукосполучення: [pfr-], [spl-], [spr-], [gl-], [pfl-], [gn-], [ftr-]. Найбільш яскраво виражає це поняття фонестема [pfr-] (2,45). «Нейтральне» значення мають фонестемами [fm-], [bl-], [fl-], [gr-], [kv-], [fv-], [dr-], [fl-], [kl-]. З поняттям чогось «швидкого» асоціюються дані фонемні сполучення: [fn-], [tr-], [kn-], [kr-], [fr-], [sp-], [tsv-], [fr-], [pl-], [br-], [pr-], [sk-], [ft-]. Найвищий ступінь семантичного компонента «швидкий» має фонестема [ft-] (4,6).

Стосовно визначення поняття «неприємний-приємний», то для німецьких інформантів значення «неприємний» мають фонестемами [pfr-], [dr-], [kr-], [pfl-], [spl-], [gr-]. Найвищу символіку «неприємного» виражає фонестема [pfr-] (1,4). «Нейтральним» поняттям характеризується ряд таких звукосполучень: [fn-], [spr-], [fr-], [fl-], [fv-], [sk-], [ftr-], [tr-], [br-], [kv-], [sp-], [gl-], [fm-], [fr-], [gn-], [kn-]. Семантичний компонент «приємний» виражений у фонестемах [pr-], [tsv-], [pl-], [ft-], [bl-], [fl-], [kl-], а найбільше у фонестемі [kl-] (4,6). Узагальнені дані експерименту подані в наступній таблиці 4.

Таблиця 4

Символічні значення фонемем (Німеччина)

Шкали	Градації	Сполучення фонем (розташовані в порядку зростання значення середнього арифметичного)
Шкала сили	«слабкий»	kn-, pl-, kl-, fl-, bl-, fn-, fv-, fm-, fl-, fp-, pfl-, gn-
	«нейтральний»	kv-, spl-, gl-, pr-, fr-, sk-, tsv-, tr-, spr-
	«сильний»	ft-, fr-, ftr-, pfr-, kr-, br-, gr-, dr-
Шкала активності	«повільний»	pfr-, spl-, spr-, gl-, pfl-, gn-, ftr-
	«нейтральний»	fm-, bl-, fl-, gr-, kv-, fv-, dr-, fl-, kl-
	«швидкий»	fn-, tr-, kn-, kr-, fr-, fp-, tsv-, fr-, pl-, br-, pr-, sk-, ft-
Шкала оцінки	«неприємний»	pfr-, dr-, kr-, pfl-, spl-, gr-
	«нейтральний»	fn-, spr-, fr-, fl-, fv-, sk-, ftr-, tr-, br-, kv-, fp-, gl-, fm-, fr-, gn-, kn-
	«приємний»	pr-, tsv-, pl-, ft-, bl-, fl-, kl-

Отже, результати обох експериментів підтверджують існування закономірностей у зв'язку «звукосполучення-зміст», що викликають у досліджуваних певні асоціативно-символічні сприйняття за шкалами «сили», «активності», «оцінки».

Порівнявши дані, отримані в результаті психолінгвістичного експерименту із представниками Австрії, та дані, отримані в результаті експерименту із представниками Німеччини, можна спостерігати певні подібні та відмінні моменти у розташуванні фонемем за трьома шкалами з їх п'ятьма градаціями.

За результатами обох експериментів встановлено, які саме фонестемами за шкалою «сили» мають символічну значимість чогось «слабкого» у представників обох країн. Сюди належить фонестемами [fl-], [gn-], [bl-], [fl-], [fv-], [pl-], [pfl-] та [fn-]. «Нейтральне» значення у шкалі «сили» завжди проявляють фонестемами [kv-], [tsv-] та [tr-]. Асоціативне сприйняття чогось «сильного» представники Німеччини та Австрії відмічають у фонестемах [gr-], [fr-], [ft-], [dr-] та [kr-].

Щодо шкали активності, то встановлено, що фонестемами [pfl-], [gn-], [gl-], [bl-] та [kv-] мають асоціативне значення чогось «повільного» для інформантів обох країн. Що стосується «нейтрального» значення у даній шкалі, то представники Німеччини та Австрії зійшлися тут лиш на фонестемі [fl-]. Символічну значимість чогось «швидкого» встановлено у наступних фонестемах: [pr-], [sp-], [ft-], [fr-], [kn-], [tr-], [sk-] та [kr-].

У шкалі «оцінки» було виявлено наступне. Значення чогось «неприємного» для інформантів з обох країн мають фонестемами [gr-], [kr-], [pfr-], [spl-] та [dr-]. «Нейтральне» значення відмічено фонестемами [sp-], [br-] та [tr-]. Асоціативне значення чогось «приємного» для представників Німеччини та Австрії мають фонестемами [fl-], [bl-] та [pl-]. Для зручності вищевказані дані подано у таблиці 5.

Щодо відмінностей, то часто спостерігається, що коли у інформантів однієї країни фонестема має певне символічне значення чогось «слабкого» або «сильного», «повільного» або «швидкого», «неприємного» або «приємного», то у інформантів іншої країни ця фонестема буде у «нейтральному» значенні градації. Наприклад, у австрійських інформантів фонестемами [gl-] та [spl-] мають символічне значення чогось «слабкого», тоді як у німецьких інформантів ці ж фонестемами знаходяться у «нейтральному» значенні. І навпаки, фонестемами [kl-] та [kn-] у німецьких інформантів мають значення чогось «слабкого», а у австрійських інформантів – «нейтральне» значення. Фонес-

теми [pfr-] і [ftr-] для німців мають асоціативне значення чогось «сильного», а для австрійців знаходяться у «нейтральному» значенні шкали «сили». Фонестеми [fr-] та [gr-] у австрійців розташовані у градації чогось «сильного», у німців – «нейтрального». Фонестеми [prl-], [pgr-] і [sk-] у німецьких інформантів знаходяться у «нейтральному» значенні, тоді як у австрійських [prl-] – «слабкий», [pgr-] і [sk-] – «сильний». Звісно, що показники [prl-], [pgr-] і [sk-] є характерною рисою асоціативно-символічного сприйняття інформантів Австрії, проте показники цих трьох фонестем є досить низькими у своїх градаціях, тому можна говорити тут про їх тенденцію до «нейтрального» значення, що в результаті дає спільну рису із інформантами Німеччини. Також варто відзначити фонестеми [br-], [fm-] та [fp-], які інформанти у шкалі «сили» віднесли до зовсім різних градацій. Так, фонестема [br-] – «сильний» Німеччина, «слабкий» Австрія; [fm-] – «слабкий» Німеччина, «сильний» Австрія; [fp-] – «слабкий» Німеччина, «сильний» Австрія.

Таблиця 5

Спільні символічні значення фонестем (Німеччина та Австрія)

Шкали	Градації	Сполучення фонем
Шкала сили	«слабкий»	fl-, gn-, bl-, fl-, fv-, pl-, pfl-, fn-
	«нейтральний»	kv-, tsv-, tr-
	«сильний»	gr-, fr-, ft-, dr-, kr-
Шкала активності	«повільний»	pfl-, gn-, gl-, bl-, kv-
	«нейтральний»	fl-
	«швидкий»	pr-, fp-, ft-, fr-, kn-, tr-, sk-, kr-
Шкала оцінки	«неприємний»	gr-, kr-, pfr-, fpl-, dr-
	«нейтральний»	fp-, br-, tr-
	«приємний»	fl-, bl-, pl-

У шкалі «активності» для німецьких інформантів фонестеми [fl-], [fm-] і [fv-] мають «нейтральне» значення, для австрійських – «повільний». Фонестеми [gr-], [kl-], [dr-] – «нейтральний» Німеччина, «швидкий» Австрія; [fn-], [tsv-], [fr-] – «швидкий» Німеччина, «нейтральний» Австрія; [ppl-], [pfr-] – «повільний» Німеччина, «нейтральний» Австрія. Фонестеми [pl-], [br-], [pgr-] і [ftr-] опинились у різних градаціях шкали «активності». Так, фонестема [pl-] – «швидкий» Німеччина, «повільний» Австрія; [br-] – «швидкий» Німеччина, «повільний» Австрія; [pgr-] – «повільний» Німеччина, «швидкий» Австрія; [ftr-] – «повільний» Німеччина, «швидкий» Австрія.

При порівнянні результатів обох експериментів у шкалі «оцінки» найбільш помітною була різниця кількості фонестем у градаціях інформантів. У німецьких інформантів більшість фонестем знаходиться у градації «нейтральний», тоді як у австрійських інформантів – у градації «неприємний». Здебільшого, це одні і ті ж фонестеми. Також помітним є те, що багато фонестем із початковим [f] знаходяться у німців у градації «нейтральний». Так, фонестеми [pgr-], [kv-], [gn-], [ftr-], [fr-], [kn-], [fn-], [fr-], [sk-] у австрійських інформантів мають символічне значення чогось «неприємного», тоді як у німецьких інформантів ці ж фонестеми знаходяться у «нейтральному» значенні. Фонестеми [ft-], [gr-], [tsv-], [kl-] для німців мають асоціативне значення чогось «приємного», а для австрійців знаходяться у «нейтральному» значенні. Фонестеми [fv-], [fm-], [fl-] і [gl-] – «нейтральний» Німеччина, «приємний» Австрія. Фонестема [pfl-] знаходиться у німців у градації «неприємний», тоді як у австрійців у градації «нейтральний».

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Таким чином здійснено дослідження суб'єктивного фоносемантизму початкових фонемних сполучень німецької мови. Експеримент було проведено із інформантами з Німеччини та Австрії, отримані результати було проаналізовано та порівняно між собою. Результати обох експериментів підтверджують існування закономірностей у зв'язку «звукосполучення-зміст», що викликають у досліджуваних певні асоціативно-символічні сприйняття за шкалами «сили», «активності», «оцінки». Отримані дані ще раз підкреслюють багатогранне явище фоносемантизму. Перспективою даного дослідження є, що отримані дані будуть використані для нашого подальшого дослідження фоносемантичних особливостей публіцистичних текстів німецької мови.

Література:

1. Воронин С. В. Основы фоносемантики. Ленинград : Изд-во Ленинг. ун-та, 1982. 242 с.
2. Левицкий В. В. Фонетичні зв'язки слів-синонімів і слів антонімів у німецькій мові. *Іноземна філологія*. 1979. № 54. С. 67–71.
3. Левицкий В. В. Звуковой символизм. Основные итоги. Черновцы : Рута, 1998. 130 с.
4. Левицкий В. В. Звуковой символизм в лингвистике и психолингвистике. *Филологические науки*. 1975. № 4. С. 54–61.

Redkva A. Study of the symbolic meaning of the initial phonemic combinations in the German language

Summary. The article is devoted to the study of the symbolic meanings of the phonemic combinations of words (phonesthemes) of the German language, the connection between the sound and the meaning of the initial phonemic combinations in the German language. The consciousness of the speakers reflects the objectively existing regularities in the sound system of the language. The practice of scientific research shows that phonesthemes are able to be that component of a lexical unit that, possessing a certain expressive charge, forms the appropriate stylistic marking of the text. Accumulation of vocabulary with major (positive) or minor (negative) phonesthemic vocabulary in the text contributes to the formation of a certain worldview in the listener. For our study of the phonosemantic features of journalistic texts of the German language, a study of the subjective phonosymbolism of initial phonemic combinations was conducted, in which the method of evaluating one sound in several contexts was used. The goal of our psycholinguistic experiment was to prove the existence of a symbolic connection between phonesthemes and certain meanings. The evaluation was carried out on three scales: “strength” (“weak-strong”), “activity” (“slow-fast”) and “evaluation” (“pleasant-unpleasant”) according to the five-point measurement of the semantic differential. 29 phonesthemes of the German language were chosen as the material for our experimental study. The informants for the experiment were 25 students of German studies from Austria and 25 students of German studies from Germany. The obtained results were analyzed and compared among themselves. The results of the experiment confirm the existence of regularities in the “sound combination-content” relationship, which evoke certain associative-symbolic perceptions in the informants on the scales of “strength”, “activity”, “evaluation”. The obtained data once again emphasize the multifaceted phenomenon of phonosymbolism and will be used in our further research.

Key words: phonosemantics, phonosymbolism, phonestheme, phonesthemic vocabulary, emotional and connotative perception.